

Polemiek om swart kuns

DIE belangstelling in swart kuns – tradisioneel en eietyds – groei steeds. Die vloed van tentoonstellings en publikasies word gestimuleer deur 'n onlangse fokus – deur akademiese, kunsmuseums en die media – op onderwerpe van Suid-Afrikaanse oorsprong en veral die herondersoek van ons kunsgeskiedenis vanuit 'n oogpunt wat minder 'Eurosentries' is.

'n Tentoonstelling getitel *Ten Years of Collecting (1979-1989)* is by die Universiteit van die Witwatersrand en by die Standard Bank se Nasionale Kunstefees op Grahamstad in Julie gehou. Die hoofdoel was om die samewerking tussen Standard Bank en Wits, en die belangstelling wat hulle in die kuns van Afrika deel, te herdenk.

Die versameling is in 1976 van stapel laat loop om die kursus oor Afrika-kuns, wat in die departement kunsgeskiedenis aangebied word, interessant en betekenisvol te maak. Die besluit om kragte saam te snoer in die groot versamelings-taak is tien jaar gelede deur mnr. Ian McKenzie

en prof. Karl Tober geneem. Die dekade het genoeg bewys gelever van die noodsaaklikheid van die versameling vir vooreen nagraadse studies in 'n hele aantal departemente.

Die tradisionele werke is oorspronklik tot Sentraal- en Wes-Afrika beperk, maar onlangs het die klem na Suider-Afrika verskuif. Die beskikbaarheid van werke en die prysstygings op die internasionale mark, ge-

Daar is veral diegene wat politieke munt uit veranderende persepsies oor tradisionele en transisionele Afrika-kuns wil slaan.

Enersyds word handelaars, yweraars, resensente en versamelaars daarvan beskuldig dat hulle van hul rasseskuld ontslae wil raak. Andersyds is daar groot opgewondenheid oor die moontlikhede van 'n nuwe, multi-kulturele identiteit.

Skinderstories en

die wêreld en verbande met tradisie en Westerse instansies en norme.

Die werk van eietydse swart kunstenaars word nou gereeld in kunssale en -museums gesien. Tussen Oktober 1989 en Februarie 1990 is sewe groot tentoonstellings vir net drie kunstenaars gereël. Aldrie word beskou as meesters van die Suid-Afrikaanse kuns – Jackson Hlungwani, Gerard Sekoto en Lucas Sithole. Wat oorsprong, agtergrond en ontwikkeling

sommige mense moet dit uiters frustrerend wees, ander verwelkom die bevestiging van die individuele kreatiewe daad.

Die foto is natuurlik 'n veel meer regstreekse medium om 'n gemeenskap te beïnvloed en te verander. Die Mark-fotosaal het weer die voortou geneem met beduidende tentoonstellings wat gewissel het van Gideon Mendel se kroniek van 1988 se Groot Trek-feestelikhede tot Alf Kumalo se foto's van vroue wat oor 'n tydperk van 36 jaar geneem is; van David Goldblatt se *The Transported of Kwa-Ndebele* tot 'n oorsigstentoonstelling van die bekende Mike McCann se werk. Peter Magubane se *Child Labour in Soweto* was 'n aanklag teen die hele samelewing in 1989 – die jaar van die kind.

Wat museums en organisasies in Suid-Afrika klaarblyklik heeltemal vergeet het, is dat die wêreld in 1989 die 150ste verjaardag van die fotografie herdenk het. Met die uitsondering van 'n paar tentoonstellinkies hier en daar, het dié belangrike gebeurtenis ons verbygegaan. Dit wys maar weer dat ons nie sover kan kom om fotografie as 'n ernstige kunsvorm te er-vaar en te erken nie.

Beeldende kuns 1989

deur Marilyn Martin

koppel aan die stand van die rand, plaas gesogte werke buite die bereik van Suid-Afrikaanse museums. Eietydse swart kuns – van landelike en stedelike oorsprong – vul die versameling verder aan.

'n Toename in publisiteit en blootstelling gaan gepaard met toenemende polemieë. Daar is klagtes dat die objekte in die afgeslote, verfynde stemming van die kuns-saal en museum alle verband met die verlede, met sosiale konteks en met die realiteit van die skeppingsproses verloor.

skimpe oor die handel in Afrika-kuns en die invloed wat dit op eietydse kunstenaars het, doen die ronde. Die filantropiese bedrywighede van sekere groepe, organisasies en individue en hul oorbekerming van swart kunstenaars en onbewuste uitbuiting, word uit vele oorde met agterdog bejeën. 'n Gure neo-kolonialistiese, neerbuigende houding jeens die kunstenaars is aan 't ontwikkel. Die kunstenaars is vasgevang tussen botsende reëls wat die skeppingsproses en die ekonomiese bestel betref, tussen hul

betref, verskil die drie hemelsbreed, maar oor hul bydraes tot ons kuns is daar geen twyfel nie.

Hlungwani word deur sommige kenners beskou as die grootste talent wat die vasteland in ons eie tyd opgelewer het, Sekoto word beskryf as die "vader" van die swart kuns en Sithole is 'n gekunstelde beeldhouer in die Westerse tradisie wat tog in harmonie met Afrika is. Dit is interessant dat dié drie groot geeste so min in die ooplopende sosiaal-politieke "kommentaar" op die samelewing lewer. Vir

Kuns-Beeld

DIE weninskrywings in 'n wedstryd vir betonbeeldhou wat deur die Portlandsementinstituut (PSI) vir studente gereël is, het ereplekke by die Betonwêreld, 'n permanente tentoonstelling van die verskillende toepassings van beton by Portlandpark in Midrand gekry.

Die PSI het die projek, wat beeldhoustudente van

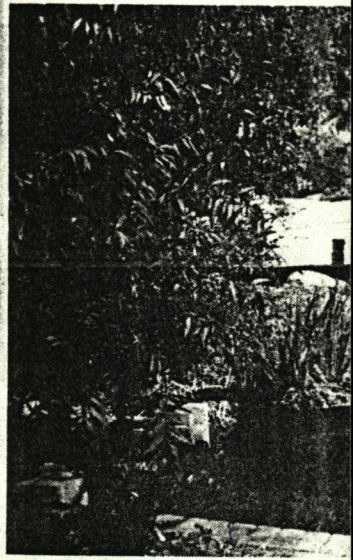
Beeldende k

Stu

die Departement Kunsteversiteit van trek, verlede

Vir die we

'n beton-muu

'N PERDEBEELD deur Sua van der Westheuzen

1400	
1500	
1600	
1700	
1800	
1900	
2000	

FEBRUARIE						
S	M	D	W	T	F	S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28				

MARCH						
S	M	T	W	T	F	S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

1400	
1500	
1600	
1700	
1800	
1900	
2000	